

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Кафедра англійської мови, літератури з методиками навчання
Мукачівська міська рада
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в м.
Освенцім
Поморська академія у Слупську

**Akademia
Pomorska
w Słupsku**

СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ПРОФЕСІОНАЛА У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРИ

Збірник тез доповідей за матеріалами
Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево

12 – 13 т р а в н я 2 0 2 2 р.

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 11

Становлення особистості професіонала у постковідному просторі :
збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 199 с

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Становлення особистості професіонала у постковідному просторі». Учасниками конференції розглянуто проблеми становлення особистості професіонала у постковідному просторі з метою вироблення рекомендацій та реалізації комплексного наукового підходу щодо підвищення соціально-адаптаційних компетентностей особистості у професійній сфері; поширення проблематики прикладних досліджень у психолого-педагогічній сфері; вивчення особливостей формування та розвитку професійно значущих особистісних якостей.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Теличко Н. В. – д.пед.наук, професор

Корнієнко І.О. – д. психол. наук, професор;

Брецько І.І. – канд.психол.наук, доцент;

Воронова О.Ю. – канд. психол. наук, доцент;

Кравченко Т.М. – доктор філософії;

Бучмей І.І. – провідний фахівець кафедри психології.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

Лосієвська О. Г., Ляшко А. О. Сімейна медіація як альтернативний спосіб вирішення суперечок.....	58
Марценюк М.О. Моделі супроводу навчання студентів з інвалідністю.....	60
Марценюк М.О., Богдан Ю.В. Дослідження рівня розвитку асертивності підлітків.....	62
Марценюк М.О., Васько Х.І. Формування психологічних чинників булінгу серед учнів підліткового віку.....	64
Марценюк М.О., Мерчук-Тарасова Ю.В. Функції і специфіка передшлюбного періоду в життєвому циклі сім'ї.....	67
Пелешенко О.В., Ільченко О.В. Селфхарм. Аутоагресивна поведінка – проблема сучасності.....	69
Подорожний В.Г., Нетичук Ю.М. теоретичний аналіз феномену відчуження у студентському віці.....	71
Прокопович Л.С. Мовне вираження емоцій у романі т. П'янкової «чужі гріхи».....	73
Столяренко О. Б., Куриця А.І. Професійне самовизначення учнівської молоді в умовах сучасної сільської школи.....	75
Фенчак Л.М. Детермінанти оновлення змісту професійної підготовки майбутніх педагогів.....	77
Штих І.І., Динис А.В. Запобігання булінгу в закладах освіти: психолого – педагогічний аспект.....	79
Штих І.І., Дудаш К.М. Дослідження міжкультурної компетентності особистості: теоретичний аспект.....	81
Щербан Т.Д., Варга В.С., Кисляк Н.С. Особливості прояву тривожності у старшокласників.....	83
Щербан Т.Д., Брецько І.І., Халаїм О.А. Виникнення образи у особистості, як деструктивна форма поведінки.....	85
СЕКЦІЯ 2. ПСИХОЛОГІЧНО-СОЦІАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ	88
СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ У ПОСТКОВІДНОМУ ПРОСТОРІ	
Алмашій І.І. Екоспрямованість в управлінні колективом.....	88
Бабатіна С.І. Особливості психологічної стійкості особистості у зрушеній системі життєздійснення.....	89
Барчі Б. В., Гичка І. А. Особливості психологічного стану здобувачів освіти в період дистанційного навчання.....	91
Барчі Б. В., Митровці В.М. Психологічний самозахист в кризових ситуаціях.....	93
Барчі Б. В., Скиба В.М. Психологічне благополуччя в період пандемії.....	95
Bidasiuk N. V. Preparing graduate students to online job interview.....	98
Воронова О.Ю., Біша Х.В., До проблеми самореалізації молоді в освітньому процесі.....	100
Галецька І. І., Кліманська М. Б., Перун М. Б., Кліманська Л. Д. Дистанційне навчання як норма реальності.....	102
Горшкова Г. В. Особистісне зростання майбутніх вчителів-логопедів у постковідному освітньому просторі.....	104
Коломієць Л. І. , Гринчак Ю. В. Емпіричні показники оптимізму осіб юнацького віку.....	106
Корнієнко І.О. Посттравматичний стресовий розлад в наслідок пандемії у медичних працівників.....	108
Моргун А.В. Завдання та принципи побудови бібліотерапевтичного процесу.....	109
Педоренко В.М. Особливості мотивації навчальної діяльності студентів у постковідний період.....	111
Пелешенко О.В., Іванова К.І. Вплив особистісної тривожності на процес адаптації у зв'язку з запровадженням дистанційного навчання під час пандемії covid-19.....	113

розуміючи специфіку чужої, демонструючи допитливість і відкритість по відношенню до інших людей, готовність прийняти інші судження, долати етноцентричні установки і упередження. [4]

Формування міжкультурної комунікативної компетентності передбачає засвоєння знань про свою та інші культури - мову, історію, мистецтво, літературу, архітектуру, міфологію та фольклор, релігію тощо. Однак знань про культурні особливості недостатньо, необхідний також розвиток умінь, навичок, специфічної здатності до спілкування з представниками інших народів та культур, що і визначило мету нашого дослідження - виявлення психологічних складових міжкультурної комунікативної компетентності, таких як комунікативна толерантність, емпатія та її види, стратегії поведінки в конфліктній ситуації, емоційні стани в ситуації міжкультурного спілкування. Вибірку становлять школярі з угорськомовних сімей, які мешкають в Україні, навчаються в українських школах, втім спілкуються як угорською так і українською мовами, зростають і виховуються в крос-культурному середовищі.

Актуальність дослідження полягає в тому, що в епоху глобалізації важливо як ніколи формувати комплекс особистісних якостей, які становлять психологічну основу міжкультурної комунікативної компетентності. - певний рівень толерантності, довіри та сенситивності, прихильність до норм взаємодії з іншими людьми тощо. Тому сферою наших наукових інтересів є виявлення особливостей комунікативного, інтрактивного та перцептивного аспектів міжкультурного спілкування школярів, що перебувають в інформаційному освітньому середовищі вітчизняних закладів загальної середньої освіти.

Література

1. Почебут Л.Г. Кросс-культурная и этническая психология: учеб. пособ. для бакалавриата и магистратуры / Л.Г.Почебут. –2-е изд., испр. и доп. – М.: Изд-во Юрайт, 2017. –335 с.
2. Садохин А. Межкультурная компетентность: понятие, структура, пути формирования / А. Садохин // Журнал социологии и социальной антропологии, 2007. – № 1. – С. 125-139.
3. Самойленко Н. Міжкультурна компетентність майбутніх фахівців гуманітарного профілю: монографія / Н. Самойленко. – К.: Рібест, 2013. – 411 с. \
4. Сафонова І. Сутність і структура міжкультурної компетентності в контексті аксіологічного підходу / І. Сафонова // Духовність особистості. – 2014. – Вип. 3. – С. 129-143.
5. Byram M., Zarate G. Investigating Cultural Studies in Foreign Language Teaching. – Clevedon, Philadelphia, cop. 1991. – 219 p.

УДК 159.942.4:37.011.3-052

ЩЕРБАН Т.Д., ВАРГА В.С., КИСЛЯК Н.С.
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ТРИВОЖНОСТІ У СТАРШОКЛАСНИКІВ

Ч. Спілбергер відокремлював Т-властивість від Т-стану; Тейлор розглядає тривожність як схильність до переживання станів тривоги; Ханін виділяє позитивність тривоги як мобілізуючого елемента в діяльності (спорт); для Хорні тривожність є одним із джерел неврозів.

Тривожність часто пояснюють як мотив чи поведінкову диспозицію, яка спрямовує індивіда до сприймання широкого кола безпечних об'єктів як небезпечних.

Особистісна тривожність як риса диспозиція, дає уявлення про індивідуальні відмінності в схильності до впливу різних стресорів. Отже, мова йде про відносно стійку здатність людини сприймати загрозу своєму «Я» в окремих ситуаціях і реагувати на них підвищенням СТ [4].

За Хорні тривожність – це емоційна реакція на небезпеку, як і стах. Але у випадку страху ця реакція адресована об'єктивній небезпеці, при тривожності небезпека прихована і суб'єктивна. Інтенсивність тривожності пропорційна смислу, який має для суб'єкта певна ситуація, причини цього йому невідомі. Дана риса зв'язана не з реальністю певної ситуації, а з тим як вона уявляється суб'єктом, тому терапевтичним завданням має бути виявлення цього смислу. Ступінь усвідомлення відчуттів при тривозі абсолютно нічого не говорить ні про його силу, ні про його значення. Отже, ми можемо не тільки неусвідомлено переживати, тривожитись, але й тривога може бути визначальним фактором нашого життя.

Тривожність, як риса, включає в себе три основні елементи, що відрізняють її від інших категорій:

- 1) суб'єктивність (особистісна значимість ситуацій, що відкриває тривогу);
- 2) безпомічність (почувати себе і бути безпомічним);
- 3) ірраціональність (ірраціональні протилежно направлені сили, що діють всередині особистості) [2].

Поведінка високотривожних людей в діяльності, направлені на досягнення успіхів, має наступні особливості:

Високотривожні індивіди емоційно гостріше, ніж низькотривожні, реагують на повідомлення про невдачу.

Високотривожні люди гірше, ніж низькотривожні, працюють в стресових ситуаціях. Боязнь невдачі – характерна риса високотривожних людей. Ця боязнь у них домінує над прагненням досягти успіху [3].

За цілим рядом психологічних тестів підліткові і юнацькі норми психічного здоров'я суттєво відрізняються від дорослих. Так, проєктивні тести (тест Рермаха і тест Тематичної аперцепції) показують збільшення рівня тривожності від 12 до 16 років. Дослідження В.Р.Кисловської (1971) за допомогою проєктивних тестів довело, що старші школяри (IX клас) виявили найвищий рівень тривожності в порівнянні з іншими молодшими віковими групами в усіх сферах спілкування, але особливо різко виникає у них тривожність в спілкуванні з батьками та тими дорослими, від яких вони в певній мірі залежні [5].

У юнаків у порівнянні з підлітками виражені також статеві та індивідуальні відмінності в ступені тривожності і в характері факторів, що її викликають: успішність серед ровесників, особливості самооцінки, тривожність, що пов'язана з типом нервової системи. На думку І.Кона, це підтверджує теорію В.С.Мерліна про становлення інтегральної індивідуальності.

Л.Божович, характеризуючи соціальну ситуацію розвитку старшокласників вказує, що вибір подальшого життєвого шляху, самовизначення являє собою афективний центр їхньої життєвої ситуації [1].

Отже, тривожність старшокласників може бути зумовленою в першу чергу вирішенням основної проблеми даного віку – побудові життєвої перспективи, а саме усвідомленням власних можливостей щодо її реалізації (або щодо реалізації життєвих цінностей).

Література

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. - М.: Просвещение, 1968. - 398 с.
2. Кондам О. Хвилювання: страх перед випробуванням. - К.: Рад. шк., 1981.- 186с.
3. Ремшмидт Х. подростковый и юношеский возраст. проблемы становления личности. - М.: Мир, 1994.- 147с.
4. Фельдштейн Д.И. Психология развития личности в онтогенезе. - М.: Педагогика, 1989. - 208 с.
5. Формирование личности в переходный период от подросткового к юношескому возрасту / Под ред. И.В.Дубровиной. - М.: Педагогика, 1987. - 181 с.

УДК [159.923:316.624.3:364.634]:316.62

ЩЕРБАН Т.Д., БРЕЦКО І.І., ХАЛАЇМ О.А.
Мукачівський державний університет

ВИНИКНЕННЯ ОБРАЗИ У ОСОБИСТОСТІ, ЯК ДЕСТРУКТИВНА ФОРМА ПОВЕДІНКИ

Перший хто дослідив деструктивність це З. Фрейд, який запропонував теорію прагнення до смерті. З точки зору цієї теорії, деструктивна поведінка - це поведінка, яка відрізняється від нормальні і спрямована на саморуйнування і, як наслідок, тягне за собою погіршення якості життя індивіда. Дослідженнями феномена деструктивності також займався Е. Фромм, він вважав, що деструктивна – це перш за все агресивна людина. Агресія може бути доброякісною, тобто служити природним інструментом життя, або злорякісною, неадаптивною, яка несе соціальну і біологічну шкоду.

В основі деструктивного спілкування може лежати чимало особистісних рис: лицемірство, хитрість, схильність до наклепів, мстивість, уїдливість, цинізм, святенництво. Будь-яка форма деструктивного спілкування: чи то особиста матеріальна вигода, чи то несвідома мотивами самоствердження, зловтіха, помста, суперництво, брехня, обман, зачіпає обидві сторони, нерідко

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>